

ÚSTAVNE KONFORMNÝ VÝKLAD DOBROMYSEĽNOSTI DRŽBY

Pri ústavne konformnom výklade dobromyseľnosti držby je vždy potrebné skúmať, či držiteľ mohol byť objektívne presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol. Nemôže byť teda rozhodujúce, že pritom nesplnil zákonné podmienky iného nadobúdacieho titulu. Za poctivý spôsob nadobudnutia veci treba považovať také nadobudnutie, ktoré je v súlade s dobrými mravmi. Spravidla je preto rozhodujúce, že držiteľ za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné dohodnuté plnenie alebo preukázateľne išlo o dar ako bezodplatné plnenie.

(Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 468/2022 z 24. novembra 2022)

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku (sudca spravodajca) a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **M. D.**, zastúpenej Mgr. Michalom Gargulákom, Kpt. Nálepku 1066/8, Michalovce, proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 11Co/154/2019 zo 17. júla 2019 takto

r o z h o d o l :

1. Rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 11Co/154/2019 zo 17. júla 2019 **boli porušené** základné právo sťažovateľky vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 11Co/154/2019 zo 17. júla 2019 **zrušuje** a **vracia** Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.
3. Krajský súd v Košiciach **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **384,05 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 10. decembra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). Tiež navrhuje zrušiť namietaný rozsudok a priznať náhradu trov konania.
2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka spolu s manželom si od suseda V. D. mali v roku 1973 prikúpiť pozemok v šírke 1,1 m pozdĺž celého svojho pozemku 81 m,

a tak si ho rozšíriť. Kúpa mala byť reprezentovaná „Dohodou o odpredaní čiastky stavebného pozemku“ uzavretou 20. mája 1973 na 90 m² za 300 Kčs, ktorá ale nebola registrovaná vtedajším štátnym notárstvom. Pozemok od roku 1973 mali nerušene užívať. Tým, že prevod nebol registrovaný štátnym notárstvom, sporný pozemok nebol zaevidovaný na sťažovateľku a jej manžela. Sťažovateľka s manželom sa preto na okresnom súde domáhali určenia, že sporný pozemok patrí do ich bezpodielového spoluvlastníctva, čím sledovali zosúladiť skutočný stav po vydržaní so stavom formálnym v katastri nehnuteľností a ako titul nadobudnutia uviedli vydržanie. Sporný pozemok identifikovali po zmene žaloby a na základe znaleckého posudku znalca Ing. M. M. z 15. augusta 2018 ako novovytvorené parcely... zastavané plochy a nádvoría s výmerou 51 m² a... s výmerou 38 m² v katastrálnom území V. R. Žalobu podali proti žalovaným, ktorí pozemok v susedstve kúpili v roku 1980. V. D. zomrel.

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh ďalej vyplýva, že začiatkom 80. rokov došlo zo strany žalovaných k výstavbe oplotenia, a to na mieste, ktoré korešpondovalo s užívaním hranice a so spomínanou dohodou z roku 1973. Manžel sťažovateľky pri výstavbe oplotenia pomáhal.

4. Okresný súd žalobu rozsudkom č. k. 19C/252/2016 zo 6. februára 2019 zamietol. Síce uznal dohodu z roku 1973 ako titul žalobcov na užívanie sporného pozemku, no pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním chýbala podľa súdu sťažovateľke a jej manželovi dobromyseľnosť s odôvodnením, že sťažovateľka sa spolu s manželom ujali držby pozemkov na základe kúpnej zmluvy z roku 1973, avšak tá nebola zaregistrovaná na štátnom notárstve aj napriek tomu, že to § 134 ods. 2 Občianskeho zákonníka účinného od 1. apríla 1983 vyžadoval.

5. Sťažovateľka spolu s manželom podali proti rozsudku okresného súdu odvolanie, v ktorom argumentovali dobromyseľnosťou a tvrdením, že žalovaní v priebehu konania ich vlastnícke právo k spornému pozemku uznali. Krajský súd namietaným rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu. V celom rozsahu sa stotožnil s právnym posúdením veci okresným súdom. Vlastnícke právo k spornej časti nehnuteľnosti (89 m²) žalovaní v spore priamo ani nepriamo podľa krajského súdu neuznali, a preto pokiaľ okresný súd vec prejednal a vo veci rozhodol riadnym procesným postupom (teda nie rozsudkom na základe uznania), okresný súd postupoval správne. Skonštatoval, že neregistrovaním dohody na štátnom notárstve došlo zo strany sťažovateľky a jej manžela k neospravedliteľnému právnemu omylu.

6. Sťažovatelia v dovolaní namietali názor krajského súdu, ktorý je odlišný od záverov nálezu ústavného súdu č. k. II. ÚS 484/2015 zo 14. novembra 2018, a tento rozpor pretavili tak do dovolacieho dôvodu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) vyplývajúcej z nevysvetlenia odklonu od uvedeného nálezu, ako aj do dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP pre rozdielnosť rozhodovacej praxe dovolacieho súdu pri riešení právnej otázky dobromyseľnosti držby s odkazom na rozhodnutia R 45/86 a R 44/96.

7. Najvyšší súd dovolanie sťažovateľky a jej manžela (ktorý počas dovolacieho konania zomrel, pozn.) uznesením č. k. 3Cdo/61/2020 z 29. júla 2021 podľa § 447 písm. c) CSP odmietol. K dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP uviedol, že spomínaný nálež ústavného súdu nebol súčasťou prostriedkov procesného útoku sťažovateľky a jej manžela. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP odôvodnil nepreukázaním rozdielného rozhodovania o dobromyseľnosti držby na účely vydržania vlastníckeho práva.

8. Uznesením č. k. III. ÚS 468/2021-23 zo 4. augusta 2022 ústavný súd prijal sťažnosť sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu v celom rozsahu.

II.

Argumentácia sťažovateľky

9. Sťažovateľka argumentuje najmä tým, že všeobecné súdy sa odklonili od rozhodovacej činnosti ústavného súdu, presvedčivo neodôvodnili odklon od rozhodovacej činnosti ústavného súdu, porušili základné princípy CSP a práva strany sporu. Argumentáciu smerovala k nálezu ústavného súdu č. k. II. ÚS 484/2015 zo 14. novembra 2018, ktorý sa zaoberal dobromyseľnosťou pri nadobudnutí vlastníckeho práva vydržaním a kľúčovou právnou otázkou, či držiteľ je vylúčený z dobromyseľnosti len pre nepredloženie zmluvy na jej registráciu štátnemu notárstvu, čo podľa jej názoru krajský súd vyhodnotil ústavne neutržateľne.

III.

Vyjadrenie okresného súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie krajského súdu:

10. Krajský súd vo svojom vyjadrení poukázal na odôvodnenie ústavnej sťažnosti sťažovateľky a formuláciu jej dôvodov a následne konštatoval:

a) Ústavný súd podľa neho predmetom posudzovania učinil otázku, ktorá pre sťažnosťou napadnuté rozhodnutie nebola vôbec významná. Z pohľadu krajského súdu sťažovateľka rozsudok okresného súdu napadla odvolaním len z dôvodu uznania jej nároku žalovanými v priebehu konania. Na takto nastolenú otázku dal pritom krajský súd, čo sa týka skutkových, resp. procesných súvislostí i právneho posúdenia veci vyčerpávajúcu odpoveď.

b) Nazeranie okresného súdu na otázku oprávnenosti držby v plnej miere zodpovedá stavu právnej teórie i súdnej praxe. Následne krajský súd poukázal na podľa neho dosiaľ neprekonaný judikát – uznesenie najvyššieho súdu č. k. 4 Cdo 283/2009 z 27. októbra 2010, podľa ktorého oprávneným držiteľom nehnuteľnosti, ktorý je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že je jej vlastníkom, nemôže byť ten, kto do jej držby vstúpil za účinnosti Občianskeho zákonníka v znení do 31. decembra 1991 na základe zmluvy o prevode nehnuteľnosti, ktorá nebola zaregistrovaná štátnym notárstvom. Ďalej poukázal na nález č. k. II. ÚS 484/2015 zo 14. novembra 2018 vystavaný na fiktivite oprávnenej držby a pocite neškodnosti oprávneného držiteľa. Ústavný súd v spomínanom náleze marginalizoval právne podmienky prevodu nehnuteľnosti predovšetkým z dôvodu prítomnosti špecifik danej veci a dĺžky uplynutého času. Uvedené špecifiká mali vyvážiť nedôslednosť týkajúcu sa formálnych náležitostí prevodu, a držba preto mohla byť považovaná za oprávnenú.

c) Aj podľa právnej teórie presvedčenie o existencii domnelého vlastníckeho titulu musí mať objektívny základ (so zreteľom na všetky okolnosti), a teda musí spočívať na ospravedlniteľnom skutkovom, výnimočne vzhľadom na uplatňovanie pravidla, že neznalosť zákona neospravedlňuje, aj na omyle právnom. V právnej praxi sa za ospravedlniteľný právny omyl považujú napríklad prípady, keď presvedčenie o vlastníctve bolo vyvolané nejasným znením zákona alebo nesprávnym predpokladom o právnom postavení subjektov alebo právnom statuse predmetov občianskoprávných vzťahov. Avšak naproti tomu jednotne nebol a nie je v právnej praxi za ospravedlniteľný považovaný sám osebe omyl v otázkach formy a registrácie zmlúv o prevode nehnuteľností, vzhľadom aj na jasnú právnú úpravu, ktorá pre vyvodenie konkrétneho pravidla správania subjektov občianskoprávných vzťahov nevyžaduje väčšiu interpretačnú pozornosť.

d) Krajský súd ďalej uviedol, že pokiaľ by ústavný súd rozhodol o porušení označených práv sťažovateľky rozsudkom krajského súdu, paradoxne by tým prakticky ospravedlnil zjavnú nezákonnosť, a skrz to aj protiústavnosť rozhodnutia, ktoré by tak bolo v zrejmom rozpore s ustálenou poprípade prevažujúcou rozhodovacou praxou.

e) Napokon krajský súd uzavrel, že sťažnostným námietkam vytykajúcim nesprávnosť právnych záverov jeho rozhodnutia chýba vecný základ i ústavnoprávny rozmer. Vzhľadom na uvedené krajský súd ústavnú sťažnosť považuje za neopodstatnenú.

III.2. Vyjadrenie zúčastnených osôb:

11. Zúčastnené osoby, ktorými sú M. M. a O. M., vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti uviedli:

a) Sťažovateľka je vlastná sestra O. M., avšak napriek rodinnému vzťahu k uzavretiu mimosúdnej dohody o hranici susediacich pozemkov medzi nimi nedošlo. Tvrdenie sťažovateľky, že sporné nehnuteľnosti získala vydržaním, sa nezakladá na pravde. Sťažovateľka s manželom spornú nehnuteľnosť získala od V. D. v roku 1972 a dobromyseľne ju s jej manželom užívali až do roku 1980. Zúčastnené osoby s V. D. uzavreli 6. augusta 1980 kúpnu zmluvu týkajúcu sa sporných nehnuteľností, ktorá bola zaregistrovaná na Štátnom notárstve v Michalovciach. Predávajúci im skorší odpredaj časti pozemku zamlčal. V tomto období sťažovateľka s manželom začali stavbu oplotenia na nimi stanovenej hranici pozemkov, no nezmenili sa pred nimi o dokúpení časti pozemku od V. D. Zúčastnené osoby po zistení, že plot bol postavený na ich nehnuteľnostiach, ešte v roku 1980 požiadali sťažovateľku s manželom, aby veci dali do poriadku. Ani po uplynutí viacerých rokov s touto situáciou nič neurobili, avšak osobné vzťahy medzi nimi sa prerušili až do podania žaloby.

b) Sťažovateľka sa snaží teraz zlegalizovať za každú cenu vlastnícke právo k nehnuteľnostiam. O oprávnenej držbe, resp. dobromyseľnosti držby sťažovateľky na účely vydržania vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam, však v tomto prípade nemožno uvažovať pre nezodpovedný prístup sťažovateľky v súvislosti s registráciou „Dohody“ z 20. mája 1973, spochybnenie hranice pozemkov zúčastnenými osobami už v roku 1980 (t. j. dobromyseľnosť podľa nich trvala len 7 rokov), platenie dane za užívanie sporných nehnuteľností žalovanými a taktiež vzhľadom na to, že oplotením sťažovateľka zamedzila riadne užívanie týchto nehnuteľností zúčastnenými osobami vo väčšej výmere, než akú mala získať „Dohodou“ z 20. mája 1973.

III.3. Replika sťažovateľky:

12. Sťažovateľka vo svojej replike uviedla:

a) V samotnom odôvodnení odvolania už uviedla aj iné dôvody, pre ktoré mal okresný súd jej žalobe vyhovieť, a v tejto súvislosti poukázala na nasledovnú citáciu odvolania: „Žalobcovia v 1. a 2. rade majú za to, že predmetný spor je špecifickým prípadom, kedy sa súd prvej inštancie mal odkloniť od názoru najvyšších súdnych autorít, čo žalobcovia v 1. a 2. rade okolnosťami vydržania predmetných nehnuteľností, počiatočnej dobromyseľnosti a pod.“

b) V predmetnom konaní bol zo strany sťažovateľky vysvetlený skutkový stav, ako aj chronológia a právne posúdenie danej veci, avšak okresný a aj krajský súd sa následne priklonili k právnemu názoru vychádzajúcemu z rozhodnutia najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 4 Cdo 261/2012 a podali neprípustne reštriktívny výklad ustanovenia § 134 Občianskeho zákonníka, popierajúci obsah a účel daného ustanovenia a nelegitímne obmedzujúci možnosť nadobudnúť vlastnícke právo vydržaním.

- c) Vzhľadom na nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 484/2015 zo 14. novembra 2018, ktorý už existoval v čase pred rozhodovaním okresného a krajského súdu, považuje závery týchto súdov za neodôvodnené a zjavne arbitrárne. Skutkový stav preskúmvanej veci a veci posudzovanej v spomínanom náleze je totožný, dokonca v prospech sťažovateľky možno navyše zohľadniť skutočnosť, že o jej dobromyseľnosti svedčila písomne uzavretá zmluva, a nie len ústna dohoda, na základe čoho mali súdy aplikovať spomínaný nález ústavného súdu a odkloniť sa od rozhodovacej praxe najvyššieho súdu a vyhovieť jej žalobe.
- d) Sťažovateľka nerozumie ani ďalšej časti vyjadrenia krajského súdu, v ktorej podľa nej neguje povinnosť súdov pri svojej rozhodovacej činnosti „riadiť“ sa nálezmi ústavného súdu, poukazujúc na neprekonanú súdnu prax najvyššieho súdu. V tejto súvislosti poukázala na čl. 2 ods. 2 a čl. 3 ods. 1 a 2 CSP.
- e) Rozhodnutia súdov zúčastnených na rozhodovaní v tejto veci sa javia ako nespravodlivé vzhľadom na okolnosti daného prípadu. Práve ona totiž spĺňa všetky podmienky, ktoré vyvážili nedôslednosť týkajúcu sa formálnych náležitostí prevodu (dĺžka držby, okolnosti, za ktorých došlo k popretiu vlastníckeho práva zo strany žalovaných, dobromyseľnosť preukázaná dokonca písomným vyhotovením kúpnej zmluvy).
- f) Na základe uvedeného sťažovateľka uviedla, že svoju ústavnú sťažnosť považuje za opodstatnenú a postupom krajského súdu došlo k porušeniu ňou označených práv.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

13. Podstata námietok sťažovateľky v súvislosti s namietaným porušením ňou označených práv je založená na jej tvrdení o nezákonnosti, svojvoľnosti a neodôvodnenosti právneho názoru krajského súdu vysloveného v napadnutom rozsudku v súvislosti s posúdením otázky oprávnenosti držby, resp. dobromyseľnosti držby sporných nehnuteľností sťažovateľkou, ktorý je celkom zjavne v rozpore s nálezom ústavného súdu č. k. II. ÚS 484/2015 zo 14. novembra 2018 týkajúcim sa výkladu ustanovenia § 134 Občianskeho zákonníka.

14. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 117/05).

15. Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa súdna ochrana poskytne v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie príslušných zákonných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať uvedené základné právo účastníkov garantované v čl. 46 ods. 1 ústavy.

16. Výklad a aplikácia zákonných predpisov zo strany všeobecných súdov musí byť preto v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu, ktorým je poskytnutie materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov konania. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno obmedziť toto základné právo v rozpore s jeho podstatou a zmyslom (II. ÚS 468/2012).

17. Podstatným pre rozhodnutie preskúmvanej veci bolo posúdenie otázky dobrej viery sťažovateľky a jej manžela o tom, že im sporné nehnuteľnosti patria, s prihliadnutím na právne významné okolnosti, ktoré vyplývali z vykonaného dokazovania.

18. Ústavný súd sa oboznámil s obsahom napadnutého rozsudku, v ktorom sa krajský súd podľa neho vyčerpávajúcym spôsobom vysporiadal s argumentáciou uznania uplatneného nároku žalovanými v priebehu konania súvisiacou s uplatneným odvolacím dôvodom podľa

§ 365 písm. d) CSP. Na druhej strane takmer nepovšimnutým v odôvodnení rozsudku krajského súdu zostal druhý sťažovateľkou uplatnený odvolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia predmetnej veci podľa § 365 písm. h) CSP, ktorý sťažovateľka odôvodnila len poukazom na nesprávne posúdenie jej dobromyseľnosti, t. j. oprávnenosti jej držby. V tejto súvislosti krajský súd vo svojom rozsudku v podstate iba konštatoval, že sa stotožňuje s odôvodnením rozsudku okresného súdu, jeho skutkovými zisteniami i právnym posúdením veci.

19. Ústavný súd sa preto oboznámil aj s rozsudkom okresného súdu, v ktorom tento súd dospel k záveru o dobromyseľnosti sťažovateľky pri držbe sporných nehnuteľností, ktorá podľa neho mala viesť, že vlastnícke právo so svojím manželom v skutočnosti nenadobudla, pretože k registrácii „Dohody“ z roku 1973 štátnym notárstvom nedošlo, hoci zákon obligatórne k nadobudnutiu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti v tom čase registráciu písomne uzavretej zmluvy vyžadoval. Okresný i krajský súd teda uprednostnil v uvedenom rozhodnutí rozhodovacia prax najvyššieho súdu reprezentovanú rozhodnutiami sp. zn. 4 Cdo 283/2009 (R 73/2015), 4 Cdo 361/2012 (R 74/2015), 5 Cdo 49/2010, 3 Cdo 97/2009, 3 M Cdo 7/2010, 3 M Cdo 8/2010 a sp. zn. 6 M Cdo 5/2010, v ktorých sa priklonil k právnemu názoru, že súčasťou všetkých okolností, na ktoré je pri dobromyseľnosti potrebné brať zreteľ, sú aj ťažiskové právne formy. Podľa R 73/2015 oprávneným držiteľom nehnuteľnosti, ktorý je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že je jej vlastníkom, nemôže byť ten, kto do jej držby vstúpil za účinnosti Občianskeho zákonníka v znení do 31. decembra 1991 na základe zmluvy o prevode nehnuteľnosti, ktorá nebola registrovaná štátnym notárstvom v zmysle zákona č. 95/1963 Zb. o štátnom notárstve a o konaní pred štátnym notárstvom (notársky poriadok) v znení neskorších predpisov.

20. Vzhľadom na dôvody rozsudku okresného i krajského súdu je zjavné, že podstatnou pre rozhodnutie v tejto veci bola právna otázka, či bolo možné držbu sťažovateľky a jej manžela považovať za dobromyseľnú od jej počiatku s prihliadnutím na okolnosti ich vstupu do držby.

21. V tejto súvislosti je vzhľadom na vyjadrenie krajského súdu potrebné poznamenať, že strohé odôvodnenie tohto odvolacieho dôvodu sťažovateľkou v podanom odvolaní, neobsahujúce poukaz na odlišnú judikatúru v obdobných veciach v súlade s čl. 2 a čl. 3 ods. 1 CSP, ako aj zásadou iura novit curia nezbavuje krajský súd povinnosti preskúmať právny základ napadnutého rozhodnutia, v tomto prípade rozsudku okresného súdu. Okresný súd za podstatnú okolnosť v súvislosti so záverom o neoprávnenosti držby sťažovateľky považoval celkom zjavne nezaregistrovanie uzavretej „Dohody“ z roku 1973 štátnym notárstvom, preto nemožno súhlasiť s tvrdením krajského súdu, že ústavný súd urobil predmetom prieskumu v tejto veci otázku, ktorá pri rozhodovaní o odvolaní sťažovateľky nemala žiadnu právnu relevanciu. Podľa názoru ústavného súdu však krajský súd sťažovateľkou uplatnený odvolací dôvod podľa § 365 písm. h) CSP preskúmal iba formálne.

22. Právny názor, podľa ktorého súčasťou všetkých okolností, na ktoré je pri skúmaní dobromyseľnosti potrebné brať zreteľ, sú aj ťažiskové právne formy, bol predmetom ústavného prieskumu vo veci sp. zn. II. ÚS 484/2015. Ústavný súd v tejto veci rozhodol nálezom zo 14. novembra 2018, v ktorom vo vzťahu k uvedenému právnemu záveru zdôraznil, že takýto výklad § 134 v spojení s § 130 Občianskeho zákonníka, ktorý vo svojich dôsledkoch v značnom rozsahu a podstatným spôsobom vylučuje možnosť nadobudnutia vlastníckeho práva k pozemku vydržaním, treba považovať jednoznačne za neprípustne reštriktívny,

nerespektujúci podstatu a zmysel zákonného inštitútu vydržania, a teda za ústavne neakceptovateľný.

23. Vo vzťahu k ústavne konformnému výkladu dobromyseľnosti držby v tomto náleze ďalej považoval ústavný súd za podstatné zdôrazniť, že pri ústavne konformnom výklade dobromyseľnosti držby treba skúmať, či držiteľ mohol byť objektívne presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol. Nemôže byť teda rozhodujúce, že pritom nespĺnil zákonné podmienky. Za poctivý spôsob nadobudnutia veci treba považovať také nadobudnutie, ktoré je v súlade s dobrými mravmi. Spravidla je preto rozhodujúce, že držiteľ za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné dohodnuté plnenie, alebo preukázateľne išlo o dar ako bezodplatné plnenie.

24. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým rozsudkom, ktorým krajský súd bez náležitého zdôvodnenia potvrdil rozsudok okresného súdu založený na ústavne neakceptovateľnom právnom závere, bolo porušené sťažovateľkino základné právo na ochranu majetku podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základné právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 11 listiny a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

25. Ústavný súd v súvislosti s návrhom sťažovateľky na zrušenie napadnutého rozhodnutia a vrátenie veci krajskému súdu dospel k záveru, že pre dosiahnutie nápravy vo veci je nevyhnutné, aby tomuto návrhu vyhovel (výrok 2). Krajský súd je v ďalšom konaní vo veci podľa § 134 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze.

V.

Trovy konania

26. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 384,08 eur. Pokiaľ ide o priznanú výšku nároku, bol viazaný návrhom sťažovateľky, inak by im patril nárok na náhradu trov konania v rozsahu 384,08 eur.

27. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (§ 11 ods. 3 vyhlášky) Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2021 je 181,17 eur (uskutočnený v roku 2022 je 193,83 eur) a hodnota režijného paušálu je 10,87 eur (v roku 2022 je 11,63 eur). Sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za tri úkony právnej služby uskutočnené v rokoch 2021 a 2022 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu a vyjadrenie k stanovisku krajského súdu).

28. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je krajský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.